

РЕСУРС МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА 2016 РІК

(прогнозні розрахунки Мінфіну)

станом на 01.09.2015

Забезпечення збалансованості та стійкості бюджетної системи – одне з основних завдань бюджетної політики на 2016 рік.

Під час реалізації бюджетної політики на місцевому рівні передбачено здійснення подальших кроків в напрямі проведення реформи місцевого самоврядування, децентралізації управління бюджетними коштами та підвищення рівня самостійності органів місцевого самоврядування.

Розрахунки до проекту бюджету на 2016 рік ґрунтуються на положеннях програми діяльності Кабінету Міністрів України, проекту Основних напрямів бюджетної політики, *схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 314-р*, з урахуванням результатів засідання колегії Мінфіну від 27 липня 2015 року під головуванням Прем'єр-міністра України та наради, яка відбулася у Прем'єр-міністра України 3 серпня 2015 року із розгляду проблемних питань, пов'язаних із розробленням проекту Державного бюджету України на 2016 рік та прогнозу Державного бюджету України на 2017 і 2018 роки, а також підсумків погоджувальних нарад з головними розпорядниками коштів державного бюджету.

Також, враховувались поточні тенденції розвитку вітчизняної економіки під впливом негативного зовнішньоекономічного фону, несприятливої цінової кон'юнктури на зовнішніх ринках, військового конфлікту на Сході України, зовнішньої агресії та дисбалансів на валютному ринку, а також прогнози на наступний рік щодо розвитку світової економіки та України.

На показники проекту державного бюджету на 2016 рік значною мірою впливають тимчасові норми податкового законодавства, дія яких закінчується в 2015 році, а також зменшення надходжень частини прибутку Національного банку України, що призводить до суттєвого зменшення ресурсної частини бюджету.

Дохідна частина бюджету на 2016 рік розроблена на основі норм чинного Бюджетного та Податкового кодексу України, а також з урахуванням запропонованих змін до податкового законодавства в частині індексації ставок оподаткування, визначених у абсолютних значеннях, та відміни спеціального режиму оподаткування ПДВ діяльності у сфері сільського господарства, як це передбачено Меморандумом співпраці з Міжнародним валютним фондом.

При здійсненні розрахунків враховано сценарій 1 основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку, схвалених постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 року № 558 "Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017-2019 роки".

При цьому, сценарій 1 прогнозу узгоджений Міжнародним валютним фондом та передбачає:

зростання реального валового внутрішнього продукту – 2 відсотка,
 номінальний валовий внутрішній продукт – 2 262 млрд. гривень,
 індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року)
 становитиме 112 відсотків,
 індекс цін виробників (грудень до грудня попереднього року) –
 110,4 відсотка.

Для розрахунку потреби в коштах на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у 2016 році установами та організаціями, що фінансуються за рахунок коштів бюджету, базові обсяги коштів пропонується збільшити в середньому на коефіцієнт 1,0824, у тому числі при визначенні видатків на:

оплату природного газу (КЕКВ 2274) на коефіцієнт 1,1;
 оплату теплопостачання (КЕКВ 2271) на коефіцієнт 1,1016;
 оплату електроенергії (КЕКВ 2273) на коефіцієнт 1,05;
 оплату водопостачання і водовідведення (КЕКВ 2272) та інших енергоносіїв (КЕКВ 2275) на коефіцієнт 1,104.

 Основні макропоказники на 2016-2018 роки та особливості формування місцевих бюджетів на 2016 рік були доведені відповідно до статті 75 Бюджетного кодексу України до обласних державних адміністрацій та виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації листом Мінфіну від 21.08.2015 № 31-05110-14-26/268559 та департаментів фінансів облдержадміністрацій листом Мінфіну від 21.08.2015 № 31-05110-14-8/26918.

У цілому **ресурс місцевих бюджетів на 2016 рік** зростає на **48 923,2** млн.грн., або на **17,7%** більше ніж у 2015 році (з урахуванням внесених змін) і його визначено в обсязі **325 652,3** млн.грн., у тому числі:

- ✓ за загальним фондом – **311 323,6** млн.грн. (+**48 064,3** млн. грн./18,3%);
- ✓ за спеціальним фондом – **14 328,7** млн.грн. (+ **858,9** млн. грн./6,4%).

При цьому, **прогнозований обсяг доходів місцевих бюджетів** (з урахуванням реверсної дотації) становить **118 258,6** млн.грн., що на **17,3%** або на **17 411,1** млн.грн. більше прогнозних показників 2015 року, у тому числі:

- ✓ за загальним фондом – **104 656,0** млн.грн. (+**13 576,5** млн. грн./ 14,9%);
- ✓ за спеціальним фондом – **13 602,6** млн.грн. (+**3 834,6** млн. грн./ 39,3%).

При прогнозуванні дохідної частини місцевих бюджетів було враховано:

- статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, зокрема за 2014 рік, очікувані макропоказники Мінекономрозвитку на 2015 рік та прогнозні на 2016 рік за I сценарієм;

- фактичне виконання дохідної частини бюджету за результатами 2012 - 2014 років та 7 місяців 2015 року.

 Пояснення розрахунків прогнозних показників доходів місцевих бюджетів по Україні на 2016 рік у розрізі видів надходжень надіслано в електронному вигляді корпоративною поштою на адресу департаментів фінансів обласних державних адміністрацій та виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (лист Мінфіну від 28.08.2015 № 31-05110-14-8/27372).

Загальний обсяг трансфертів з державного бюджету для місцевих бюджетів становить **207 393,7 млн.грн.**, що порівняно з 2015 роком (з урахуванням внесених змін) більше на **31 512,1 млн. грн.**, або на **17,9%**. При цьому, передбачено

- ✓ за загальним фондом – **206 667,6 млн.грн** (+**34 487,7** млн. грн./ 20,0%);
- ✓ за спеціальним фондом – **726,1 млн.грн** (- **2 975,6** млн. грн./ - 80,4%).

За загальним фондом збільшуються, зокрема, обсяги:

 субвенцій на **здійснення державних програм соціального захисту населення** на **23 107,2 млн. грн.** (33,3%). Їх обсяг на 2016 рік становить **92 563,4 млн.грн.** у тому числі на:

- ✓ надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот – **43 000,0 млн. грн.** (+**18 585,8** млн. грн./ 76,1%);
- ✓ надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу» – **956,7 млн. грн.** (+**150,3** млн. грн./ 18,6%);
- ✓ надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплату електроенергії, природного і скрапленого газу на побутові потреби, твердого та рідкого пічного побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот), на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного

податку з пального і на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян – **2 190,1 млн. грн. (+272,3 млн. грн./ 14,2%)**;

- ✓ виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу – **46 416,6 млн. грн. (+4 098,8 млн. грн./ 9,7%)**.

 Проектом закону про Державний бюджет України на 2016 рік передбачено визначити головним розпорядником коштів – Міністерство соціальної політики України. Розподіл соціальних субвенцій між регіонами буде надано після надходження відповідної інформації від Мінсоцполітики.

 медичної субвенції – на **5 903,7 млн. грн. (13,2%)**. На 2016 рік її обсяг визначено у сумі **50 673,0 млн. гривень**.

В обсязі медичної субвенції враховано:

- ✓ цільові видатки – **2 105,7 млн. грн.** для:

- забезпечення додаткових виплат медичним працівникам системи екстреної медичної допомоги відповідно до Закону України «Про екстрену медичну допомогу» – **405,7 млн.грн. (+ 54,1 млн. грн./15,4%)**;
- лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет – **638,9 млн.грн. (на рівні 2015 року)**;
- лікування хворих на хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу – **1 042,7 млн.грн.**;
- виплати щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям і дітям, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ, та здійснення банківських послуг, пов'язаних з виплатою цієї допомоги – **18,4 млн.гривень**. У 2015 році такі видатки передбачені у складі бюджетної програми державного бюджету за КПКВК 2301400 «Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру»;

- ✓ резерв коштів (1% загального обсягу субвенції) – **506,7 млн. грн.**;

✓ резерв коштів для непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей – **2 718,8 млн. грн. (виходячи із затверджених на 2015 рік сум з урахуванням змін умов оплати праці у 2016 році)**.

 Розподіл обсягу субвенції між місцевими бюджетами здійснено головним розпорядником коштів – Міністерством охорони здоров'я України, відповідно до правових та методологічних норм, визначених Бюджетним кодексом України та постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 618 «Про затвердження формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам».

! Під час формування та затвердження відповідних місцевих бюджетів на планований бюджетний період не допускається зменшення обсягу цільових коштів для лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет, хронічну ниркову недостатність методом гемодіалізу та для виплати щомісячної державної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям (абзац 21 Формули розподілу).

 освітньої субвенції – на **6 461,7** млн. грн. (15,4%) і становить **48 301,6** млн. гривень.

В обсязі субвенції враховано:

- ✓ резерв коштів (1% загального обсягу субвенції) – **483,0** млн. грн.;
- ✓ резерв коштів для непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей – **988,7** млн. грн. (виходячи із затверджених на 2015 рік сум з урахуванням змін умов оплати праці у 2016 році).

 Розподіл обсягу субвенції між місцевими бюджетами здійснено головним розпорядником коштів – Міністерством освіти і науки України, відповідно до правових та методологічних норм, визначених Бюджетним кодексом України та постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 435 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами»

 субвенції на підготовку робітничих кадрів на **792,0** млн. грн. (13,6%) – **6 594,4** млн. гривень.

В обсязі субвенції враховано:

- ✓ резерв коштів (1% загального обсягу субвенції) – **65,9** млн. грн.;
- ✓ резерв коштів для непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей – **599,2** млн. грн. (виходячи із затверджених на 2015 рік сум з урахуванням змін умов оплати праці у 2016 році).

 Розподіл обсягу субвенції між місцевими бюджетами здійснено головним розпорядником коштів – Міністерством освіти і науки України, відповідно до правових та методологічних норм, визначених Бюджетним кодексом України та постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 436 «Про затвердження формули розподілу субвенції на підготовку робітничих кадрів між місцевими бюджетами».

 субвенції на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною" на **188,3** млн. грн. (32,4%) – **769 4** млн. гривень.

В обсязі субвенції враховано резерв коштів для непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей – **63,7 млн. гривень.**

! При розрахунку обсягів вищезазначених трансфертів **враховано підвищення розмірів прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати, посадового окладу працівника I тарифного розряду ЄТС, ріст цін на енергоносії тощо.**

+ субвенції на здійснення фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, – на **69,4 млн. грн.**, або 63,9% і становить **178,2 млн. гривень.**

Змінами до Бюджетного кодексу України, внесеними Законом України від 28.12.2014 № 79-VIII, передбачено зарахування збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, до загального фонду державного бюджету, тобто такі кошти не мають цільового призначення.

Її розподіл між місцевими бюджетами здійснюватиметься головним розпорядником коштів – Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, за Формулою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 91 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження».

На рівні 2015 року визначено:

+ стабілізаційну дотацію – **2 000,0 млн.грн.;**

+ додаткову дотацію міському бюджету міста Славутча на забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста Славутича – **10,0 млн.грн.;**

+ субвенцію на виконання заходів щодо радіаційного та соціального захисту населення міста Жовті Води – **8,4 млн.грн.;**

+ субвенцію на придбання витратних матеріалів для закладів охорони здоров'я та лікарських засобів для інгаляційної анестезії – **19,0 млн.грн.;**

+ субвенцію на придбання медикаментів та виробів медичного призначення для забезпечення швидкої медичної допомоги – **138,0 млн.грн.;**

+ субвенцію на будівництво (придбання) житла для сімей загиблих військовослужбовців, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, а також для інвалідів I –II групи з числа військовослужбовців, які брали участь у зазначеній операції, та потребують поліпшення житлових умов – **300,0 млн. гривень.**

Крім цього, у проекті державного бюджету на 2016 рік **передбачається надання:**

+ додаткової дотації на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності – **82,4 млн. гривень.**

Відповідно до Податкового кодексу України звільняються від сплати земельного податку резиденти – суб'єкти космічної діяльності, які отримали ліцензію на право її здійснення та беруть участь у реалізації договорів (угод) з питань космічної діяльності. Перелік суб'єктів космічної діяльності, які звільняються від сплати земельного податку за земельні ділянки виробничого призначення, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 №1248.

Обсяг додаткової дотації у розрізі місцевих бюджетів визначено на підставі інформації щодо сум звільнення від сплати земельного податку, наданої Державним космічним агентством України листом від 19.06.2015 №2724/09-М2/15, яке здійснює контроль за відповідністю таких суб'єктів вимогам законодавства.

+ субвенції на проекти ліквідації підприємств вугільної та торфодобувної промисловості і утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах спів фінансування (50 відсотків) – **300,0 млн. грн.;**

+ субвенції на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів – **20,0 млн. гривень.**

Відповідно до статей 98 – 100 Бюджетного кодексу України здійснено також **горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів.**

За його результатами на 2016 рік визначено обсяг:

+ базової дотації – **4 753,5 млн. грн. (- 604,5 млн. грн./ 11,3%).**

Базову дотацію з державного бюджету будуть отримувати 18 обласних бюджетів, 53 бюджети міст обласного значення та 385 районних бюджетів.;

 реверсної дотації – 3 074,3 млн. грн. (+ 569,9 млн. грн./ 15,6%).

 Реверсна дотація буде перераховуватись до державного бюджету з 6 обласних бюджетів, 64 бюджетів міст обласного значення та 36 районних бюджетів.

При розрахунку обсягу дотації (базової/реверсної) враховано:

- ~ наявне населення – 40 061,4 тис. осіб;
- ~ надходження 10% податку на прибуток приватного сектору економіки – 2 115,8 млн. грн.;
- ~ надходження податку на доходи фізичних осіб до обласних бюджетів – 7 260,3 млн. грн.;
- ~ надходження податку на доходи фізичних осіб до бюджетів міст обласного значення та районів – 53 979,5 млн. грн.

 Для обрахунку обсягів базової та реверсної дотації на 2016 рік використовувались офіційні дані звітності Державної служби статистики України щодо наявного населення станом на 01.01.2015 та Державної казначейської служби України - про фактичні надходження податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток приватного сектору економіки за 2014 рік.

При цьому, обсяг надходжень податків приведено у відповідність із новими нормативами зарахування.

З урахуванням зазначеного, **середній рівень надходжень на 1 жителя**, який враховується при горизонтальному вирівнюванні, становить з:

- ~ податку на доходи фізичних осіб міст і районів – 808,3 грн.;
- ~ податку на прибуток приватних підприємств – 56,8 грн.
- ~ податку на доходи фізичних осіб обласних бюджетів – 200,5 грн.;

Тобто, базову дотацію отримують:

~ бюджети міст і районів, у яких **находження** податку на доходи фізичних осіб на 1 жителя **нижче 727,5 грн.**,

~ обласні бюджети – у яких **находження** податку на доходи фізичних осіб на 1 жителя **нижче 180,4 грн.** та з податку на прибуток приватних підприємств **нижче 51,1 грн.**

При цьому, **реверсна дотація передбачається**, коли **надходження** на 1 жителя становлять **вище 889,1 грн.** для бюджетів міст і районів, 62,5 грн. (з податку на прибуток підприємств) і **220,5 грн.** (з податку на доходи фізичних осіб) – для обласних бюджетів.

Водночас, **проектом закону про бюджет на 2016 рік передбачено**, що для місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень, при горизонтальному вирівнюванні податкоспроможності місцевих

бюджетів **базова дотація** на 2016 рік **визначається в обсязі**, затвердженому для таких бюджетів **на 2015 рік – 96,6 млн.гривень**. При цьому, зазначений обсяг базової дотації затверджується у складі базової дотації як резерв коштів для надання місцевим бюджетам після повернення територій під контроль державної влади.

У 2016 році із **спеціального фонду державного бюджету** місцевим бюджетам, як і у 2015 році, планується надавати субвенції:

 на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту "Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей" – **179,7 млн.грн.**, що на *50,0 млн.*, ніж у поточному році;

 на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпропетровську – **546,4 млн.грн.**, що на *125,6 млн.* ніж у поточному році.

 Прогнозні обсяги міжбюджетних трансфертів у розрізі місцевих бюджетів, надіслані корпоративною електронною поштою на адресу департаментів фінансів обласних державних адміністрацій, виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) листом Мінфіну від 01.09.2015 № 31-05110-14-8/27675.

Державна підтримка соціально-економічного розвитку регіонів у 2016 році, як і у попередніх роках, здійснюватиметься через **державний фонд регіонального розвитку**, обсяг якого попередньо визначено у сумі **5 161,0 млн. грн.** (*1% прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на 2016 рік*).